

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3429/2020
27.01.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божидара Вујичића, председника већа, Весне Субић, Јелице Бојанић Керкез, Гордане Комненић и Зоране Делибашић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Славиша Вукосављевић, адвокат из ..., против тужених „Железнице Србије“ а.д. Београд и Акционарског друштва за железнички превоз путника „Србија воз“ Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1221/18 од 17.06.2020. године, у седници већа одржаној 27.01.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1221/18 од 17.06.2020. године, у делу става четвртог изреке којим је одбијена, као неоснована, жалба тужиоца и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 2831/16 од 22.01.2018. године у ставу трећем изреке, у односу на захтев тужиоца према туженом „Железнице Србије“ а.д. Београд, за накнаду мање исплаћене месечне накнаде за топли оброк и накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора, за период од јануара 2006. године закључно са августом 2015. године, као о изузетно дозвољеној.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 1221/18 од 17.06.2020. године у делу става четвртог изреке и пресуда Првог основног суда у Београду П1 2831/16 од 22.01.2018. године у делу става трећег изреке, у односу на захтев тужиоца према туженом „Железнице Србије“ а.д. Београд за накнаду мање исплаћене месечне накнаде за топли оброк и накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора, за период од јануара 2006. године закључно са августом 2015. године и у том делу предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

НЕ ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1221/18 од 17.06.2020. године, у ставу првом изреке, ставу другом изреке, у делу става четвртог изреке, којим је одбијена, као неоснована, жалба тужиоца и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 2831/16 од 22.01.2018. године у ставу трећем изреке у односу на захтев тужиоца за накнаду мање исплаћене месечне накнаде за топли оброк и накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора према Акционарском друштву за железнички превоз путника „Србија воз“ Београд и у ставу шестом изреке, као о изузетно дозвољеној.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1221/18 од 17.06.2020. године, у ставу првом изреке, ставу другом изреке, у делу става четвртог изреке, којим је одбијена, као неоснована, жалба тужиоца и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 2831/16 од 22.01.2018. године у ставу трећем изреке у односу на захтев тужиоца за накнаду мање исплаћене месечне накнаде за топли оброк и накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора према Акционарском друштву за железнички превоз путника „Србија воз“ Београд и у ставу шестом изреке.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 2831/16 од 22.01.2018. године, ставом првим изреке, утврђено је да је тужба повучена у делу захтева за исплату топлог obroка и регреса за коришћење годишњег одмора за период од 01.01.2017. године до 30.09.2017. године. Ставом другим изреке, обавезани су тужени да тужицу солидарно, на име мање исплаћене месечне зараде за рад у сменама, за период од маја 2005. године закључно са јуном 2014. године, исплате укупан износ од 423.935,65 динара, односно одређене појединачне месечне износе са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног месечног износа до исплате, све ближе наведено у овом ставу изреке. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев да се обавезу тужени да тужиоцу солидарно, на име мање исплаћене месечне зараде, на име топлог obroка и накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора, за период јануара 2006. године закључно са децембром 2016. године, исплате одређене појединачне месечне износе, са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног месечног износа до исплате, све ближе наведено у овом ставу изреке. Ставом четвртим изреке, обавезани су тужени да тужиоцу солидарно, на име мање исплаћене накнаде за превоз на рад и са рада, за период од маја 2005. године закључно са септембром 2011. године, на име накнаде за рад ноћу, за период од маја 2005. године закључно са августом 2011. године, на име накнаде за локомотивски рад, за период од маја 2005. године закључно са августом 2011. године, на име накнаде за рад у једнопоседу, за период од маја 2005. године закључно са септембром 2011. године, на име накнаде за прековремени рад, за период од јуна 2005. године закључно са августом 2011. године и на име накнаде за рад у дане државних празника, за период од јуна 2005. године закључно са мајем 2011. године, исплате одређене појединачне месечне износе, са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног месечног износа до исплате, све ближе наведено у овом ставу изреке. Ставом петим изреке, обавезани су тужени да на напред наведене износе уплате у корист тужиоца надлежном Фонду ПИО-Филијала Београд доприносе за пензијско и инвалидско осигурање, доприносе за здравствено осигурање Републичком фонду за здравствено осигурање- Филијала Београд и доприносе за осигурање за случај незапослености Националној служби за запошљавање – Филијала за град Београд. Ставом шестим изреке, обавезани су тужени да тужиоцу солидарно накнаде трошкове парничног поступка у укупном износу од 264.782,00 динара, са законском затезном каматом од пресуђења до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1221/18 од 17.06.2020. године, ставом првим изреке, усвојена је жалба туженог Акционарског друштва за железнички превоз путника „Србија воз“ Београд па је укинута првостепена пресуда у ставовима другом, четвртог, петом и шестом изреке у односу на овог туженог. Ставом другим изреке, одлучено је да се не дозвољава проширење тужбе у односу на ово предузеће.

Ставом трећим изреке, одбијена је, као неоснована, жалба туженог „Железнице Србије“ а.д. Београд и потврђена првостепена пресуда у ставовима другом, четвртном, петом и шестом изреке у односу на овог туженог. Ставом четвртим изреке, одбијена је, као неоснована, жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда у ставу трећем изреке. Ставом петим изреке, одбијен је, као неоснован, захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка. Ставом шестим изреке, обавезан је тужилац да Акционарском друштву за железнички превоз путника „Србија воз“ Београд накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 112.068,04 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, побијајући је, како произлази из навода ревизије, у ставовима првом, другом, четвртном и шестом изреке, због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, у смислу члана 404. Закона о парничном поступку.

Врховни касациони суд је оценио да су испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/2011, 49/2013-УС, 74/2013- УС, 55/2014, 87/2018, 18/2020, у даљем тексту: ЗПП), за одлучивање о ревизији тужиоца као о изузетно дозвољеној у делу става четвртог изреке побијане пресуде којим је одбијена, као неоснована, жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда у ставу трећем изреке односу на захтев тужиоца према туженом „Железнице Србије“ а.д. Београд, ради уједначавања судске праксе, будући да је Врховни касациони суд у више одлука изразио став у ситуацији када послодавац право запослених на исплату трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, не искаже у платној листи запослених, који се разликује од става израженог у побијаној пресуди.

Због тога је на основу члана 404. ЗПП одлучено као у ставу првом изреке.

Одлучујући о основаности ревизије, у наведеном делу, у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је оценио да је ревизија основана.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је био у радном односу код туженог „Железнице Србије“ а.д. Београд, а након статусних промена је закључио Анекс уговора са Акционарским друштвом за железнички превоз путника „Србија воз“ Београд. Вештачењем је обрачуната висина накнаде трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, применом параметара из члана 171. Колективног уговора првотуженог („Службени гласник РС“ бр.37/95), у ситуацији када других показатеља нема о висини и исплати ових трошкова.

Нижестепеним одлукама је одбијен тужбени захтев у односу на туженог „Железнице Србије“ а.д. Београд за исплату накнаде регреса за годишњи одмор, као и накнаде на име трошкова исхране у току рада, за период од јануара 2006. године закључно са августом 2015. године, уз закључак судова да су ови трошкови тужиоцу исплаћени правилно, кроз цену рада, а према општим актима туженог.

По оцени Врховног касационог суда основано се ревизијом тужиоца у односу на захтев према туженом „Железнице Србије“ а.д. Београд указује на погрешну примену материјалног права, због чега је чињенично стање на коме су засноване нижестепене пресуде остало непотпуно утврђено.

Законом о раду прописано је право запосленог на накнаду трошкова у вези са радом, а Законом о изменама и допунама Закона о раду (“Службени гласник РС” бр.61/05), који се примењује од 01.01.2006. године, поново је прописано и право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора (члан 118. тачка 1, 5. и 6.), а мора бити исказана у обрачунској листи за све запослене. Почев од 01.01.2006. године послодавцима је остављена могућност да својим актима о расподели зараде могу уговорити мањи или већи износ регреса и топлог obroка, од онога који је предвиђен Општим колективним уговором и Законом о раду, али само уколико су донели Одлуку којом су предвидели висину регреса и топлог obroка. Међутим, у конкретном случају тужени „Железнице Србије“ а.д. Београд у току поступка није доставио такву одлуку суду, као ни судском вештаку ради израде налаза и мишљења, из чега се основано може закључити да иста није ни донета. При том, висина трошкова на име регреса за годишњи одмор и на име трошкова исхране у току рада, мора бити одређена линеарно за све запослене, односно ови трошкови морају бити исплаћени свим запосленима у истом износу, без обзира на стручну спрему, звање и радно место. Имајући ово у виду, не може се прихватити ни навод туженог, као ни закључак нижестепених судова, да су запосленима, па и тужиоцу, ови трошкови исплаћени кроз висину цене рада, с обзиром да тужени није могао да се изјасни о њиховој висини, нити је износ накнаде за регрес и топли оброк исказан у платној листи запослених (па и тужиоца), како је то прописано чланом 105. став 1. и чланом 121. став 1. Закона о раду. На основу изнетог, произлази закључак да је тужени, у погледу исплате наведених накнада, цитиране законске одредбе примењивао на штету тужиоца.

Како је због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено, Врховни касациони суд је применом члана 416. став 2. ЗПП, одлучио као у ставу другом изреке.

У поновном поступку првостепени суд ће утврдити чињенично стање, имајући у виду примедбе из овог решења, а потом о захтеву тужиоца за накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора у односу на туженог „Железнице Србије“ а.д. Београд, за период од јануара 2006. године закључно са августом 2015. године, донети правилну и закониту одлуку.

Одлучујући о дозвољености ревизије тужиоца у преосталом делу, на основу члана 404. ЗПП, Врховни касациони суд је оценио да нема места одлучивању о ревизији као о изузетно дозвољеној, у смислу одредбе става 1. тог члана.

Другостепени суд је одлуку у односу на Акционарско друштво за железнички превоз путника „Србија воз“ Београд донео у складу са правним ставом израженим у бројним одлукама Врховног касационог суда (Рев2 590/2019 од 06.06.2019. године идр.) Према том ставу, одговорност акционарских друштава насталих статусном променом издвајања уз оснивање са “Железнице Србије” а.д. Београд, као друштва дељеника, за обавезе исплате разлике зараде и других накнада из радног односа тужиоцима, радницима тог друштва, које су настале до 01.09.2015. године је солидарна. Међутим, да би суд неко лице обавезао на испуњење обавезе по основу солидарне одговорности, у одређеној парници морају бити испуњене одређене процесне претпоставке, односно то лице мора бити означено као тужени у тој парници. То се може учинити подношењем тужбе против солидарних дужника, чиме се успоставља супарничарство

које није обавезно. Закон не прописује обавезу да тужба мора обухватити више или сва лица као тужене и када постоји њихова солидарна одговорност. Супарничарство солидарних дужника се може успоставити проширењем тужбе на новог туженог као солидарног дужника поред постојећег туженог. У том случају и када се ради о солидарном дужнику сагласно члану 205 ст. 2. и 3. ЗПП потребан је његов пристанак да ступи у парницу као и да прихвати парницу у оном стању у коме се налази у тренутку ступања. Без испуњености ових процесних услова не може се у текућој парници одлучивати о солидарној одговорности и обавези на исплату као солидарног дужника лица које није ступило у парницу.

Из наведених разлога на основу члана 404. ЗПП Врховни касациони суд одлучио као у ставу трећем изреке овог решења.

Испитујући дозвољеност ревизије у наведеном делу, на основу члана 410. став 2. тачка 5. у вези члана 420. ЗПП, Врховни касациони суд је оценио да ревизија није дозвољена.

Према члану 420. став 1. ЗПП странке могу да изјаве ревизију против решења другостепеног суда којим је поступак правоснажно окончан, док је ставом 2. истог члана, прописано да ревизија против решења из става 1. овог члана није дозвољена у споровима у којима не би била дозвољена ревизија против правоснажне пресуде. Ставом 6. истог члана је прописано да се у поступку поводом ревизије против решења сходно примењују одредбе овог закона о ревизији против пресуде.

Одредбом члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП ревизија је недозвољена, ако је изјављена против пресуде против које по закону не може да се поднесе.

Одредбом члана 441. ЗПП прописано је да је ревизија дозвољена у парницама о заснивању, постојању и престанку радног односа.

У споровима ради новчаног потраживања из радног односа ревизија је дозвољена под истим условима као и у имовинскоправним споровима који се односе на новчано потраживање.

Одредбом члана 403. став 3. ЗПП је прописано да ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима ако вредност предмета спора побијеног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Тужилац је изјавио ревизију против решења другостепеног суда којима је укинута првостепена пресуда у односу на Акционарско друштво за железнички превоз путника „Србија воз“ и одлучено да се не дозвољава проширење тужбе на ово предузеће, као тужено. У смислу одредбе члана 420. став 1. ЗПП не ради се о решењима другостепеног суда којима се поступак правоснажно окончава, а у смислу става 2. истог члана, због вредности предмета спора у овој правној ствари, ни ревизија против правоснажне пресуде не би била дозвољена. У преосталом делу због вредности предмета спора побијеног дела правоснажне пресуде ревизија није дозвољена у смислу члана 403 став 3. ЗПП.

Такође, по оцени Врховног касационог суда није дозвољена ни ревизија тужиоца изјављена против решења о трошковима другостепеног поступка садржаног у ставу шестом изреке другостепене одлуке.

Одредбом члана 28. став 1. ЗПП је прописано да се, ако је, између осталог, за утврђивање права на изјављивање ревизије меродавна вредност предмета спора, као вредност предмета спора узима само вредност главног захтева, док се према члану 2. истог члана не узимају у обзир, између осталог, трошкови поступка, ако не чине главни захтев.

У конкретном случају тужилац је ревизију изјавио против решења којим је одлучено о трошковима другостепеног поступка, што у овој правној ствари не представља главни захтев, већ споредно потраживање.

На основу члана 413. у вези члана 420. став 6. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу четвртом изреке решења.

**Председник већа-судија
Божидар Вујичић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић